



Muzeum Regionalne
w Środzie Śląskiej



Średzkie Zeszyty Naukowe

TOM 7 / 2017

Grzegorz Borowski, Piotr Jarysz, Krzysztof Kamiński

**SPRAWOZDANIE Z RATOWNICZYCH BADAŃ
ARCHEOLOGICZNYCH ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ
NAWIERZCHNI ULICY MOSTOWEJ W REJONIE POSESJI
NR 22 i 22B, dz. nr 34/2, 129/3, 130/5,
W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ**

(decyzja nr 1605/2016 z dnia 21.07.2016 r.)

Sprawozdanie ma charakter ostateczny

Środa Śląska 2017 r.

© Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej



I. WSTĘP

W listopadzie 2016 r. pracownicy Muzeum Regionalnego w Środzie Śląskiej, Pl. Wolności 3, 55-300 Środa Śląska, przeprowadzili nadzór i ratownicze badania archeologiczne w obrębie wykopów ziemnych wykonanych w związku z inwestycją budowa nawierzchni ulicy Mostowej w m. Środa Śląska do posesji nr 22, 22b, dz. nr 34/2, 129/3, 130/5 (ryc. 1). Prace archeologiczne przeprowadzono w oparciu o Decyzję nr 1605/2016 Pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych wydaną 21.07.2016 r. przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu na wniosek Gminy Środa Śląska.

Prace archeologiczne i interpretacyjne przeprowadził zespół pracowników Muzeum Regionalnego w Środzie Śląskiej pod kierownictwem dr Grzegorza Borowskiego.

II. INFORMACJE OGÓLNE O OBSZARZE BADAŃ

Ulica Mostowa znajduje się w południowo zachodniej części Środy Śląskiej poza obrębem średniowiecznych obwarowań miejskich. Ulica ma kształt łuku łączącego, w odległości około 30m, ulice Legnicką i Świdnicką prowadzące od średniowiecza w kierunku Legnicy i Świdnicy.

Ulica Mostowa w Środzie Śląskiej uznawana jest za oś obecnie zanikłej wsi występującej w źródłach pisanych jako *Flämischdorf* (ryc. 2). Najstarsze zachowane wzmianki o niej pochodzą z 1285 r. Do 1945 r. nazywała się *Flämischdorferstrasse* (ryc. 3).

Budową nawierzchni objęto fragment bezimiennego ciągu komunikacyjnego biegnącego na południe od środkowej części ulicy Mostowej w kierunku posesji nr 22 i 22b. Odcinek objęty pracami miał długość około 120 m.

III. BADANIA ARCHEOLOGICZNE

Przed rozpoczęciem prac ziemnych przebudowywane odgałęzienie ulicy Mostowej miało utwardzoną nawierzchnię gruntową, przechodzącą w kostkę kamienną przy ciągu ulicy Mostowej. Na podstawie badań geotechnicznych stwierdzono, że naturalne warstwy ilów zalegają na głębokości 1,5 m od obecnego poziomu gruntu. Wyżej zalegały tzw. „nasypy niekontrolowane”.

Przebudową objęto odcinek o łącznej długości około 120 m. Miał on kształt zbliżony do litery „L” o długości ramion po 60 m (ryc. 4).

Prace budowlane rozpoczęto we wschodnim krańcu przebudowywanego odcinka drogi od wybrania ciężkim sprzętem mechanicznym (koparka) stropowych warstw nasypów do głębokości maksymalnie 60 cm. Szerokość odsłonięcia osiągała 4,6 m (fot. 1, 2).

W trakcie prac ziemnych oraz po ich zakończeniu, w profilach oraz dnie wykopu, nie stwierdzono występowania nieruchomych zabytków archeologicznych. Na całym obszarze wykopu zalegały warstwy nasypowe związane zapewne z budową drogi gruntowej złożone z szarej spiaszczonej próchnicy z miejscowymi soczewkami gruzu ceglanego z zaprawą wapienną lub żuźla. Warstwy te powstały w XX w. w związku z zajęciem tego obszaru pod zabudowę mieszkalną i wytyczeniem dojazdu do ulicy Mostowej (por. ryc. 3 plan miasta z 1937 r.)

W rejonie wjazdu na posesję nr 20 wykonano dokumentację fragmentu profilu wschodniego (fot. 3, ryc. 5) w którym zarejestrowano:

1. warstwę granitowej kostki o wymiarach 7-9x7-9x7-9 cm spojonej zaprawą cementową zalegającą na
2. warstwę żółtego piasku o grubości do 10 cm będącego podsypem pod kostkę. Zalegał on na
3. warstwie szaro-brązowej spiaszczonej próchnicy z drobnym gruzem ceglanym.

IV. WNIOSKI

W wyniku badań stwierdzono, że do głębokości 50 cm licząc od obecnego poziomu gruntu zalegają warstwy nasypowe związane z XIX-XX-wiecznymi niwelacjami terenu. Fakt, że prace ziemne nie osiągnęły poziomu nawarstwień naturalnych łął spowodował, że nie była możliwa weryfikacja zasięgu znanej ze źródeł pisanych podmiejskiej wsi *Flämischdorf*, czy też określenie średniowiecznych i wczesnonowożytnych form zagospodarowania części ówczesnych przedmieść Środy Śląskiej.

DZIENNIK PRAC ARCHEOLOGICZNYCH

21.11.2016 r.

Rozpoczęcie prac ziemnych we wschodnim krańcu inwestycji. Prace polegały na usuwaniu warstw ziemnych do głębokości około 50 cm. Nadzór nad pracami, wykonywanie prospekcji odsłoniętych nawarstwień i odpowiedniej archeologicznej dokumentacji polowej.

22.11.2016 r.

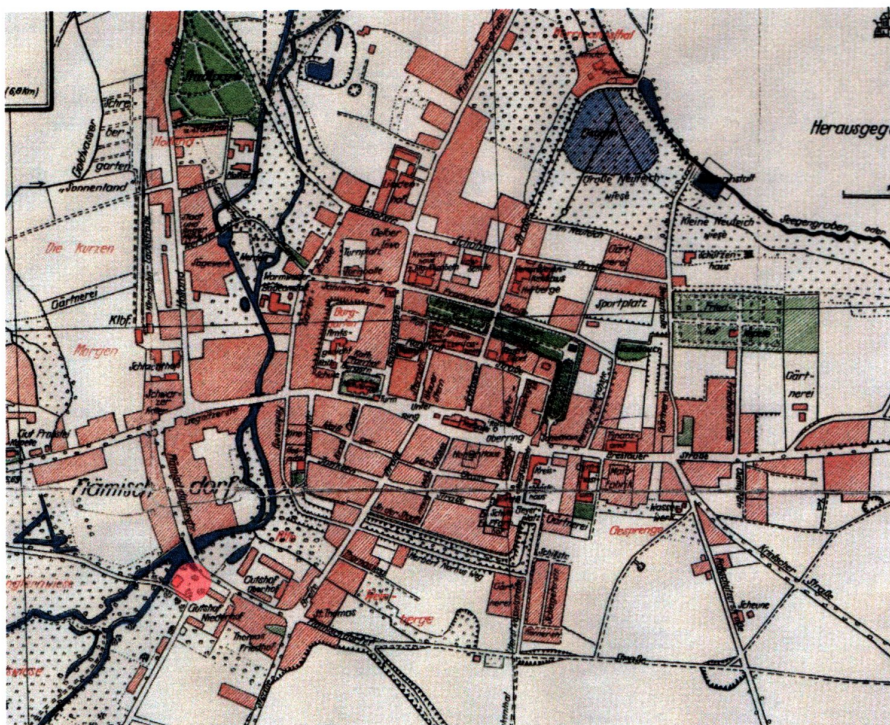
Kontynuacja prac ziemnych we wschodnim krańcu inwestycji. Prace polegały na usuwaniu warstw ziemnych do głębokości około 50 cm. Nadzór nad pracami, wykonywanie prospekcji odsłoniętych nawarstwień i odpowiedniej archeologicznej dokumentacji polowej.

23.11.2016 r.

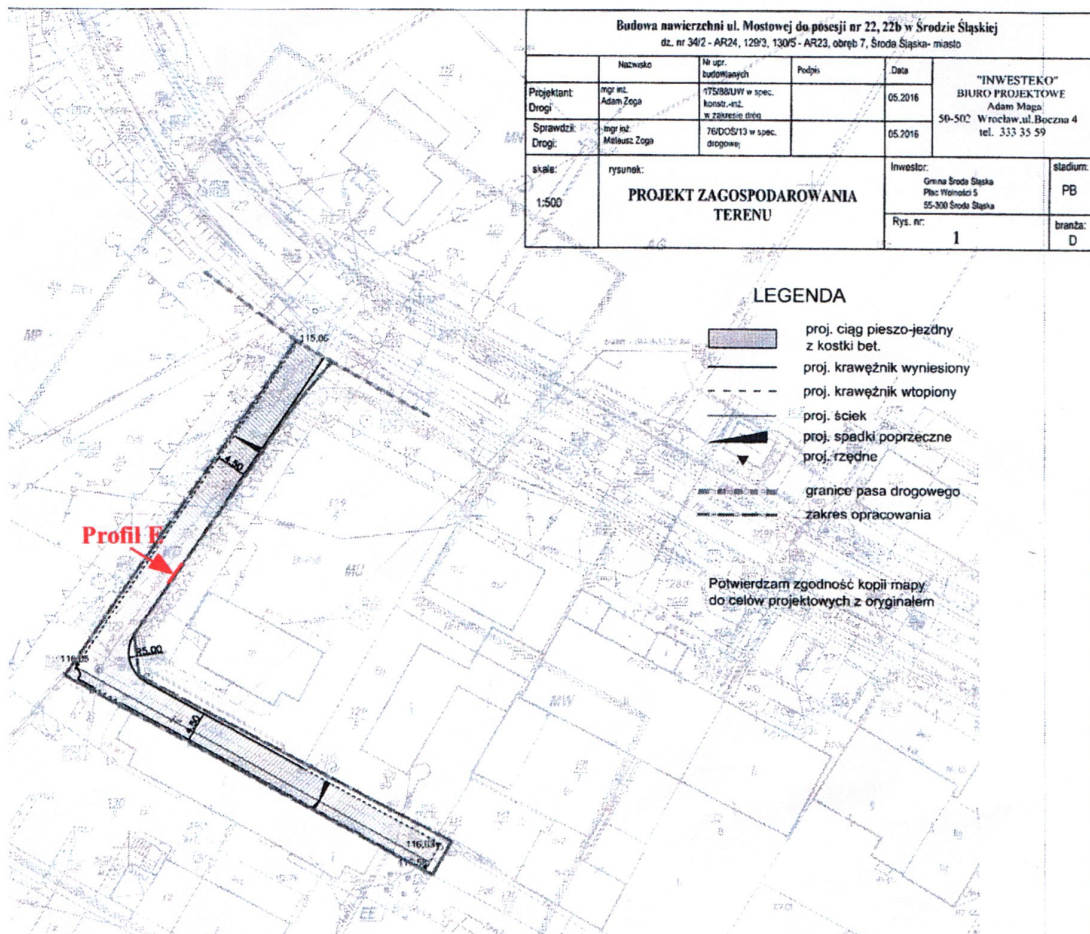
Prace ziemne w środkowej części inwestycji. Prace polegały na usuwaniu warstw ziemnych do głębokości około 50 cm. Nadzór nad pracami, wykonywanie prospekcji odsłoniętych nawarstwień i odpowiedniej archeologicznej dokumentacji polowej.

24.11.2016 r.

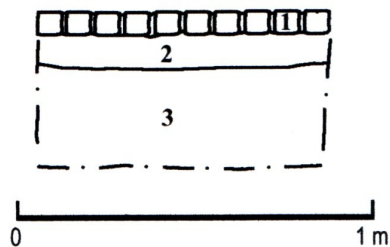
Prace ziemne w północnej części. Prace polegały na usuwaniu warstw ziemnych do głębokości około 50 cm. Nadzór nad pracami, wykonywanie prospekcji odsłoniętych nawarstwień i odpowiedniej archeologicznej dokumentacji polowej. Wykonanie dokumentacji profilu wschodniego wykopu. Zakończenie korytowania terenu budowy



Ryc. 3) Środa Śląska ul. Mostowa rejon posesji nr 22, 22b. Lokalizacja obszaru badań na planie Środy Śląskiej z 1937 r.



Ryc. 4) Środa Śląska ul. Mostowa rejon posesji nr 22, 22b. Plan inwestycji w skali 1:500 z lokalizacją udokumentowanego przekroju nawarstwień



Ryc. 5) Środa Śląska ul. Mostowa rejon posesji nr 22, 22b. Przekrój nawarstwień odsloniętych w wyniku prac ziemnych. Profil wschodni: warstwa 1- kostka brukowa, warstwa 2- żółty piasek, warstwa 3- spiaszczona próchnica z gruzem ceglany

FOTOGRAFIE



Fot. 1) Środa Śląska ul. Mostowa rejon posesji nr 22, 22b. Widok na obszar badań od południa



Fot. 2) Środa Śląska ul. Mostowa rejon posesji nr 22, 22b. Widok na obszar badań z północy



Fot. 3) Środa Śląska ul. Mostowa rejon posesji nr 22, 22b. Przekrój nawarstwień odsłoniętych w wyniku prac ziemnych. Fragment profilu wschodniego. Widok z zachodu